

Nationella riktlinjer diabetes - uppföljning

Revisionsrapport nr 1 2023

Ansvarig verksamhet	Revisionskontoret
Kontakt	johan.magnusson@regionvarmland.se 010-831 40 60
Datum	2023-04-27
Diarienummer	Rev/22034
Region Värmland Regionens hus 651 82 Karlstad	

1. Inledning

Regionens revisorer ansvarar för att genomföra årlig granskning av regionens samtliga verksamheter. Utifrån detta uppdrag och ansvar har regionens revisorer utarbetat dokumentet "Granskningsstrategi" i vilket beskrivs de områden som revisorerna främst ska fokusera på under innevarande mandatperiod. Utifrån granskningsstrategin gör revisorerna en årlig riskbedömning och revisionsplan. I "Revisionsplan 2022" ingår bland annat en uppföljning av den granskning som genomfördes år 2017 avseende dåvarande landstingets följsamhet till nationella riktlinjer för diabetesvård.

I den granskning som genomfördes år 2017 konstaterades bland annat att dåvarande landstingsstyrelsen (som ansvarig nämnd) inte i tillräcklig omfattning hade inrättat en ändamålsenlig styrning, uppföljning och intern kontroll för att säkerställa att vården bedrevs i enlighet med de nationella riktlinjerna avseende diabetesvården. I granskningen pekades på utvecklingsområden som landstingsstyrelsen borde ta fasta på. Det fanns en variation vad gäller medicinska resultat inom olika delar av länet och sammantaget nåddes inte de målnivåer som var angivna för diabetesvården.

I granskningen från 2017 rekommenderades landstingsstyrelsen:

att tydliggöra uppdrag och mandat för landstingets diabetesråd.

att tydliggöra ansvar och roller kring uppföljning av diabetesvården

att vidta åtgärder för att hantera skillnader, vad gäller resultat inom diabetesvården, mellan vårdcentralerna i Värmland.

att säkerställa att de uppgifter som registreras i det nationella kvalitetsregistret för diabetesvård (NDR) är fullt ut tillförlitliga.

1.1 Syfte och frågeställningar

Det övergripande syftet med denna uppföljning är att se vilka åtgärder som Hälso- och sjukvårdsnämnden har vidtagit med anledning av de synpunkter och rekommendationer som framfördes i revisorernas granskning år 2017.

Granskningen ska ge svar på följande revisionsfrågor:

- *Har åtgärder vidtagits utifrån de synpunkter och rekommendationer som framfördes i granskningen 2017?*

Har Hälso- och sjukvårdsnämnden:

- *tydliggjort uppdrag och mandat för regionens diabetesråd?*
- *tydliggjort ansvar och roller kring uppföljning av diabetesvården?*
- *vidtagit åtgärder för att hantera skillnader, vad gäller resultat inom diabetesvården, mellan vårdcentralerna i Värmland?*
- *säkerställt att de uppgifter som registreras i det nationella kvalitetsregistret för diabetesvård är fullt ut tillförlitliga?*

Avgränsning

Denna uppföljande granskning avgränsas till att gälla, hur Hälso- och sjukvårdsnämnden tillser att diabetesvården i Värmland sker i enlighet med de nationella riktlinjerna. Det ska dessutom ingå en uppföljning av resultaten i 2017 års granskning.

Revisionskriterier

Granskningen har utgått från tillämplig lagstiftning, föreskrifter och nationella riktlinjer samt regionfullmäktiges beslut.

Ansvarig nämnd

Hälso- och sjukvårdsnämnden är ansvarig nämnd.

Metod

Granskningen har genomförts i form av dokumentstudier och intervjuer.

2. Granskningens resultat

2.1 Granskningsfrågor

Den övergripande frågan är om Hälso- och sjukvårdsnämnden vidtagit åtgärder utifrån de synpunkter och rekommendationer som framfördes i granskningen 2017. Utgångspunkten för granskningen är att svaren på nedanstående revisionsfrågor ska kunna besvara den övergripande frågan.

Har Hälso- och sjukvårdsnämnden tydliggjort uppdrag och mandat för regionens diabetesråd?

I granskningen 2017 framfördes rekommendation om att tydliggöra uppdrag och mandat för landstingets diabetesråd. Dåvarande Landstingsstyrelsen delade delvis revisorernas uppfattning i sitt svar på rapporten. Styrelsen hänvisade till ett nationellt arbete, om en sammanhållen struktur för kunskapsstyrning, som landstinget deltog i. Landstingsstyrelsen påpekade också i svaret att det även pågick ett nationellt arbete med att ta fram ett förslag på hur kvalitetsregistersystemet kan utvecklas och bli en integrerad del av kunskapsstyrningen.

Landstingsstyrelsen medgav att det fanns ett behov av att tydliggöra och stärka diabetesrådets roll inom landstinget, för att säkerställa och utveckla vårdens kvalitet genom kunskapsstyrning.

Såvitt vi kunnat se i den nu aktuella uppföljningen har det inte beslutats om några kompletterande uppdrag till diabetesrådet. Politiken har heller inte specifikt efterfrågat information om kvaliteten på diabetesvården i Värmland. En diskussion om Diabetesrådets funktion och roll har inletts mellan rådet och Kunskapsstyrningsenheten.

Enligt vad som framkommit i arbetet med denna uppföljande granskning, har vi inte kunnat se att diabetesrådets uppdrag och roll förtydligats sedan den förra granskningen genomfördes.

Har Hälso- och sjukvårdsnämnden tydliggjort ansvar och roller kring uppföljning av diabetesvården?

Landstingsstyrelsen angav i sitt svar på rapporten att uppföljning av diabetesvård sker på flera nivåer med olika perspektiv och inriktning. Primärvården följs upp dels ur ett verksamhetsperspektiv dels ur ett vårdvalsperspektiv, vilket påverkar ansvarsfördelningen mellan vårdvalsenheten och område öppenvård.

Diabetes typ 1 (Tidigare kallad "barndiabetes", kroppens insulinproduktion har minskat eller upphört och insulin måste därför tillföras.)

Sammanställd uppföljning av diabetes typ 1 sker på Endokrin- och diabetescentrum (EDC), som är en del av medicinkliniken vid Centralsjukhuset i Karlstad och tillhör Område slutenvård. EDC ser till att rapportering sker, av samtliga kvalitetsparametrar som redovisas i Nationella diabetesregistret (NDR). Resultaten för utvalda kvalitetsparametrar går igenom med alla berörda medarbetare månadsvis.

EDC har kontakter med medicinklinikerna vid sjukhusen i Arvika och Torsby, som också behandlar diabetespatienter. EDC ger bland annat feedback till Arvika och Torsby kring Nationella diabetesregistrets kvalitetsparametrar. Det finns, enligt uppgift inget tydligt uppdrag kring detta, utan det är en återkoppling som EDC själv tagit på sig att göra.

Diabetes typ 2 (Så kallad "åldersdiabetes", kroppen producerar inte tillräckligt med insulin, ärftlighet spelar stor roll, men även levnadsvanor och hög ålder ökar riskerna. Behandlas med läkemedel, sprutor och det är heller inte ovanligt att det behöver tillföras insulin.)

Uppföljning och vård av diabetes typ 2 sker inom primärvården som tillhör Område öppenvård.

Det finns för Område slutenvård ett antal styrdokument i form av rutiner, vådrutiner, informationer samt checklistor fastställda. Även för Område öppenvård finns övergripande styrdokument i form av rutiner och instruktioner avseende den vård som ges till diabetespatienter vid vårdcentralerna.

Har Hälso- och sjukvårdsnämnden vidtagit åtgärder för att hantera skillnader, vad gäller resultat inom diabetesvården, mellan vårdcentralerna i Värmland?

I sitt svar delar Landstingsstyrelsen delvis revisorernas uppfattning om att åtgärder behöver vidtas. Styrelsen hänvisar till att insatser såsom stärkt kunskapsstyrning, bidrar till att åstadkomma en jämlik vård och stärka det hälsofrämjande arbetet, men det finns, som även anges i revisionsrapporten, behov att tillföra mer resurser och stärka kompetensen.

När det gäller skillnader i vården avseende diabetes typ 1 har ett arbete påbörjats. EDC genomför bland annat s.k. "teamsronder" med kollegor vid sjukhusen i Arvika och Torsby. Diabetessköterskorna i Karlstad, Torsby och Arvika har också regelbundna möten.

Avseende skillnader, vad gäller resultat inom diabetesvården (typ 2), mellan vårdcentralerna i Värmland, har bland annat följande förändringar gjorts sedan granskningen 2017:

Utbildningsinsatser avseende diabetesvård har genomförts för vårdcentralchefer i samband med chefsdagar.

Vårdcentralcheferna får kvartalsvisa rapporter sammanställda i MedRave, som är ett system för verksamhetsuppföljning på allmänmedicinska mottagningar. I rapporterna redovisas bland annat kvalitetsresultat för den egna verksamheten. Systemet möjliggör jämförelser mellan olika vårdcentraler.

I den introduktion som ges till nya hyrläkare ingår en del som avser rutiner för hur diabetesvård ska bedrivas i Värmland.

En Grafisk beskrivning för hur diabetes typ 2 ska utredas finns framtagen. Denna beskrivning bidrar till att minska eventuella skillnader i utredningsskedet.

Det finns även övergripande styrdokument i form av rutiner och instruktioner, som avser den vård som ges till diabetespatienter vid vårdcentralerna.

Har Hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställt att de uppgifter som registreras i det nationella kvalitetsregistret för diabetesvård (NDR) är fullt ut tillförlitliga?

Enligt vad som framkommit i denna aktuella uppföljning, har vi uppfattat att kvalitetskontroll sker av de uppgifter som rapporteras till det nationella diabetesregistret. Överföring av grunddata till NDR sker med automatik från journalsystemet Cosmic.

EDC har i registerfrågor regelbundna möten med primärvårdsföreträdare och även med Region-IT.

Det sker också en återkoppling av utvalda kvalitetsparametrar månadsvis till alla medarbetare vid Centralsjukhuset i Karlstad. Motsvarande feedback lämnas även till berörd personal vid sjukhusen i Arvika och Torsby.

Som nämnts ovan sker en kvartalsvis rapportering av resultat till vårdcentralcheferna från verksamhetsuppföljningssystemet MedRave.

2.2 Bedömning

Det övergripande syftet med denna uppföljning var att se vilka åtgärder som Hälso- och sjukvårdsnämnden vidtagit med anledning av de synpunkter och rekommendationer som framfördes i revisorernas granskning år 2017.

Enligt vad som framkommit i arbetet med denna uppföljande granskning, har vi inte kunnat se att diabetesrådets uppdrag och roll förtydligats sedan den förra granskningen genomfördes.

Det finns inget tydligt uppdrag kring samordningen av diabetesvården vid regionens sjukhus. EDC har själva tagit på sig att ha kontakt och lämna feedback till sjukhusen i Arvika och Torsby.

Avseende de skillnader som iaktogs 2017, vad gäller resultat inom diabetesvården, mellan vårdcentralerna, kan vi konstatera att ett flertal åtgärder vidtagits. Bedömningen är att åtgärderna bidragit till att minska de tidigare aktualiserade skillnaderna.

Revisionen är ett demokratiskt kontrollinstrument som på uppdrag av fullmäktige ska granska styrelsens och nämndernas verksamhet samt presentera en revisionsberättelse. I Kommunallagen fastslås att revisorerna bland annat ska granska:

- Om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.
- Om räkenskaperna är rättvisande, samt
- Om nämndernas interna kontroll är tillräcklig.

Vidare genomför revisorerna fördjupade granskningar inom områden där det finns betydande risker som kan medföra allvarliga konsekvenser.

Region Värmlands revisorsgrupp består av sju revisorer som utses av Regionfullmäktige. Revisionen biträds av sakkunniga vid regionens egna revisionskontor samt av upphandlade revisionsbyråer.

Information om revisionen och revisionsrapporter hittar du här: [Revision - Region Värmland \(regionvarmland.se\)](https://regionvarmland.se)
